

ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН ДҮРЭМ – 139**АЭРОДРОМЫН ГЭРЧИЛГЭЭЖҮҮЛЭЛТ, ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА**

А БҮЛЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ	3
139.1. Зорилго, үйлчлэх хүрээ	3
139.3. Тодорхойлолт	3
139.5. Гэрчилгээжүүлэх бүрэн эрх	4
139.7. Гэрчилгээжүүлэлтийн ангилал	4
139.9. Гэрчилгээжүүлэх шаардлага	5
Б БҮЛЭГ. ГЭРЧИЛГЭЭЖҮҮЛЭЛТ	6
139.51. Ерөнхий шаардлага	6
139.53. Өргөдөл гаргах	6
139.55. Хяналтын үзлэг шалгалт	6
139.57. Хяналтын үзлэг шалгалтын хэлбэрүүд	7
139.59. Гэрчилгээ, түр зөвшөөрөл олгох	7
139.61. Гэрчилгээний хүчинтэй хугацаа	7
139.63. Гэрчилгээг шилжүүлэх	7
139.65. Гэрчилгээнд өөрчлөлт оруулах	8
139.67. Дүрмийн шаардлагаас чөлөөлөх	8
139.69. Дүрмийн шаардлагаас гажих	8
139.71 Зөрчил гаргасан, шаардлага биелүүлээгүй үед авах арга хэмжээ	8
В БҮЛЭГ. АЭРОДРОМЫН ЗААВАР	8
139.101. Ерөнхий шаардлага	8
139.103. Аэродромын зааврын агуулга	9
139.105. Аэродромын зааварт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах	10
Г БҮЛЭГ. АЭРОДРОМЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА.....	10
139.151. Бүртгэл	10
139.153. Хүний нөөц, бие бүрэлдэхүүн	11
139.155. Аэродромын арчлалт	11
139.157. Тэмдэг, тэмдэглэгээ болон гэрэлтүүлэг	12
139.159. Өвлийн ашиглалт, цас мөс	13
139.161. Авран хамгаалах, гал унтраах ажиллагааны зэрэглэл	13
139.163. Гал унтраах бодис	14
139.165. Авран хамгаалах, гал унтраах машин механизм	14
139.167. Авран хамгаалах, гал унтраах бие бүрэлдэхүүнд тавигдах шаардлага	15
139.169. Авран хамгаалах, гал унтраах ажлын чадварт тавигдах шаардлага	15
139.171. Аюултай бодис болон хортой материалыг хадгалах, ашиглах	16
139.173. Салхины чиглэл заагч	16
139.175. Онцгой байдлын төлөвлөгөө	16
139.177. Аэродромын бэлэн бус байдал	17
139.179. Үзлэг шалгалтын хөтөлбөр	17
139.181. Газрын үйлчилгээний машин механизм	18
139.183. Нислэг үйлдэж буй аэродром дээр хийгдэх барилгын ажил, засвар үйлчилгээ	18

Өөрчлөлтийн дугаар: 3

Өөрчлөлт оруулсан огноо: 2010.03.22

Хэвлэсэн огноо:

139.185. Өндрийн саад, бартаа үүсэх	19
139.187. Аэродромын хамгаалагдсан бүсэд тавигдах шаардлага	19
139.189. Аюулгүй байдлын үзлэг, хяналт	19
139.191 Навигацийн тоноглолыг хамгаалах.	19
139.193. Мал, амьтан, шувууны аюулаас сэргийлэх.....	20
139.195. Аэродромын байдлын тухай илтгэх, тайлагнах, мэдээлэх.....	20
139.197. Ашиглагдаагүй болон барилгын ажил хийгдэж байгаа аэродромын хэсгийг тэмдэглэх	20

Зам, тээвэр, барилга хот байгуулалтын Сайдын
2010 оны 03 дугаар сарын 22 -ны өдрийн 78 дугаар
тушаалын 1 дүгээр хавсралт

ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН ДҮРЭМ-139 АЭРОДРОМЫН ГЭРЧИЛГЭЭЖҮҮЛЭЛТ, ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

А БҮЛЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

139.1. Зорилго, үйлчлэх хүрээ

(а) Энэ дүрмийн зорилго нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт иргэний нисэхийн зориулалтаар үйл ажиллагаа явуулах аэродромыг гэрчилгээжүүлэх, түүний аюулгүй ажиллагаа, хамгаалалт, ашиглалтын үйл ажиллагааны журмыг тогтооход оршино.

(б) Онцгой үүргийн, яаралтай тусламжийн, онцгой нөхцөл байдал үүссэн болон ерөнхий зориулалтын G ангиллын агаарын зайд нислэг үйлдэх, агаараас талбай сонгож буух нөхцөлүүд нь энэ дүрмээр зохицуулагдахгүй.

(в) Энэ дүрмийн дагуу олгосон хүчин төгөлдөр гэрчилгээ, түр зөвшөөрөлгүйгээр аэродромын үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглоно.

139.3. Тодорхойлолт

Аэродром гэж агаарын хөлгийг байрлуулах, хөөргөх, буулгах, явгалахад зориулан тогтоосон газар болон усан гадаргуу, түүний дээр байрлах барилга, байгууламж, тоног төхөөрөмжийн хамт;

Аэродромын гэрчилгээ гэж энэ дүрмийн шаардлагын дагуу тухайн ангиллын аэродромын үйл ажиллагаа эрхлэхийг зөвшөөрсөн, Иргэний нисэхийн ерөнхий газар (цаашид ИНЕГ гэх)-аас олгосон баримт бичгийг;

Түр зөвшөөрөл гэж агаарын хөлөг хөөрч, буух зорилгоор энэ дүрмийн шаардлагын дагуу тоноглож бэлтгэсэн талбайг тодорхой хугацаанд тогтмол бус нислэгт ашиглахыг зөвшөөрч ИНЕГ-аас олгосон баримт бичгийг;

Гэрчилгээ эзэмшигч гэж энэ дүрмийн дагуу шаардлага хангаж, аэродромын гэрчилгээ олгогдсон этгээдийг;

Зөвшөөрөл эзэмшигч гэж энэ дүрмийн дагуу тусгайлан бэлтгэсэн талбайг агаарын хөлгийн нислэгт ашиглах зорилгоор 180 хүртэл хоногийн хугацаатай түр зөвшөөрөл авсан этгээдийг;

Вертодром гэж нисдэг тэрэг хөөрч буухад зориулан тусгайлан бэлтгэсэн талбай буюу аэродромын тодорхой хэсгийг;

Хөдөлгөөний бүс гэж агаарын хөлгийн явгалах, хөөрөх, буухад зориулагдсан аэродромын хэсгийг;

Аюулгүйн зурвас гэж тусгайлан тогтоосон хажуугийн аюулгүйн зурвас (цаашид ХАЗ гэх), төгсгөлийн аюулгүйн зурвас (цаашид ТАЗ гэх)-ыг;

Амьтан, шувуунаас учирч болзошгүй аюул гэж аэродром дотор болон түүний ойролцоо шувуу агаарын хөлөгтэй мөргөлдсөнөөс үүсч болох эрсдлийг (энэ ойлголтод эзэнгүй мал, зэрлэгшсэн амьтад мөн багтана);

Аэродромын заавар гэж энэ дүрмийн шаардлагын дагуу боловсруулж тухайн аэродромын үйл ажиллагааг зохицуулж, мөрдлөг болгон ажилладаг, ИНЕГ-аас хүлээн зөвшөөрөгдөж хянагдсан бичиг баримтыг.

139.5. Гэрчилгээжүүлэх бүрэн эрх

(а) Аэродромын гэрчилгээ олгох, хугацааг сунгах, гэрчилгээ олгохоос татгалзах, гэрчилгээг хүчингүй болгох, хураах эрхийг ИНЕГ-ын дарга хэрэгжүүлэх бөгөөд ИНЕГ-ын дарга энэ эрхээ Иргэний нисэхийн тухай хуульд заасны дагуу эрх, үүргээ бусад албан тушаалтанд гэрээний дагуу тодорхой хугацаанд шилжүүлж болно.

(б) Шинээр Аэродромын гэрчилгээ авахаар өргөдөл гаргагч нь гэрчилгээжүүлэлттэй холбоотой аливаа асуудлыг ИНЕГ-ын даргад бичгээр ирүүлнэ.

139.7. Гэрчилгээжүүлэлтийн ангилал

(а) Үйлдвэрлэгчээс олгосон гэрчилгээнд заасан, 9–өөс дээш суудалтай агаарын хөлгөөр зорчигч тээврийн, тогтмол, шөнийн, сургалтын, шалгалтын нислэг үйлдэх аэродром нь энэ дүрмийн дагуу гэрчилгээжсэн байна.

(б) Орон нутгийн, улирлын чанартай үйл ажиллагаа явуулах аэродром, ерөнхий зориулалтын нисэхийн 180 хүртэлх хоногийн хугацаатай нислэгт аэродром ашиглах этгээд нь энэ дүрмийн заалтын дагуу түр зөвшөөрөл авч, бүртгүүлнэ.

(в) Иргэний нисэхэд ашиглаж буй аэродромыг нислэгийн тоо, давтамж, нисэх буудлын дэд бүтцийн нөхцөлөөр нь дараах байдлаар ангилна:

- 1/ I ангилал: Олон улсын хуваарьт нислэг үйлдэх аэродром;
- 2/ II ангилал: Бүс нутгийн хэмжээний хуваарьт нислэг үйлдэх, дэд бүтэц сайтай аэродром;
- 3/ III ангилал: Орон нутгийн чанартай хуваарьт болон захиалгат нислэг үйлдэх аэродром, бэлтгэл аэродромууд;
- 4/ IV ангилал: Орон нутгийн, улирлын чанартай нислэг үйлдэх аэродром;
- 5/ V ангилал: Ерөнхий зориулалтын нисэхэд зориулагдсан нислэгийн зурвас, талбай.

(г) I; II; III ангиллын аэродромууд энэ дүрмийн шаардлагын дагуу үйл ажиллагаа эрхлэх гэрчилгээ, IV ангиллын аэродром түр зөвшөөрлийг тус тус авч, бүртгүүлнэ. V ангиллын нислэгийн зурвасны хувьд энэ дүрмийн шаардлагаар гэрчилгээ, түр зөвшөөрөл авахгүй бөгөөд тээвэрлэгч (ашиглагч) нь аюулгүй ажиллагаагаа бүрэн хариуцаж нислэг үйлдсэн тухайгаа болон талбайн солбилцол, өгөгдлийн талаарх мэдээллийг ИНЕГ-т ирүүлнэ.

(д) Аэродромын ангиллаас хамаарч зайлшгүй хийгдэх төлөвлөгөөт үзлэг шалгалт I ангиллын хувьд жилд 2 удаа, II ангиллын хувьд жилд 1 удаа, III ангиллын хувьд 2 жилд 1 удаа тус тус хийгдэнэ. IV ангиллын аэродромын хувьд түр зөвшөөрөл олгохоос өмнө үзлэг шалгалт хийнэ.

139.9. Гэрчилгээжүүлэх шаардлага

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь үйл ажиллагаагаа энэ дүрэм болон нисэхийн аюулгүй ажиллагааны шаардлагад нийцүүлэн явуулна.

(б) Гэрчилгээ эзэмшигч нь энэ дүрмийн шаардлагыг биелүүлэхдээ ИНЕГ-аас гаргасан холбогдох зөвлөмжийн цуврал, журмуудыг мөрдлөг болгон ажиллана.

(в) Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа эрхэлж буй иргэний агаарын хөлгийн нислэгт ашиглах аэродром нь ИНЕГ-аас гэрчилгээжсэн, эсхүл зөвшөөрөл авсан байна.

(г) Түр зөвшөөрөлтэй аэродромын үйл ажиллагаа тогтмолжиж, хуваарьт болон захиалгат нислэг үйлдэх нөхцөл бүрдсэн үед ИНЕГ-аас энэ дүрмийн дагуу Аэродромын гэрчилгээ авахаар хүсэлт гаргаж болно.

Гэрчилгээжүүлэлтэд тавигдах шаардлага

№	Шаардлага	Аэродромын ангилал			
		I	II	III	IV
1	Гэрчилгээний хугацаа (сараар)	36	24	24	6
2	139.103–т заасан аэродромын өгөгдлүүд, зураг, бусад мэдээлэл	x	x	x	x
3	Албан тушаалтан, ажилтны нэрс, утасны дугаар, и-мэйл хаяг, үүрэг хариуцлагыг харуулсан бүтэц зохион байгуулалтын бүдүүвч	x	x	x	x
4	Ажилтнуудын сургалтын хөтөлбөр	x	x	x	x
5	Газар эзэмших, ашиглах талаар тухайн орон нутгийн засаг захиргааны зөвшөөрөл	x	x	x	x
6	Онцгой байдлын үед ажиллах төлөвлөгөө	x	x	x	x
7	Авран хамгаалах, гал унтраах хөтөлбөр, тоног төхөөрөмж, хүн хүчний мэдээлэл, дүрмийн шаардлагаас чөлөөлсөн мэдээлэл	x	x	x	x
8	Перроны удирдлага зохицуулалтын журам	x	x		
9	Аэродром болон түүний орчинд шувуу, зэрлэг амьтдын аюулаас сэргийлэх хөтөлбөр	x	x	x	x
10	Аэродромд үзлэг хийх болон бэлэн байдлын тухай мэдээллийн журам	x	x	x	x
11	Аэродромын ойртолтын болон хамгаалагдсан бүсэд үйл ажиллагаа явуулах журам	x	x	x	
12	Нисэх буудлын байгаль орчныг хамгаалах хөтөлбөр, нарийвчилсан үнэлгээ	x	x		
13	Аэродром ашиглалтын заавар	x	x	x	x
14	Аэродромын үйл ажиллагааны чанарын дотоод хяналтын журам	x	x	x	
15	Аюулгүй байдлын үзлэг хяналтын хөтөлбөр	x	x	x	x
16	Нислэгийн талбайд барилгын ажил хийх журам	x	x		
17	Нислэгийн талбай дотор болон түүний гадна навигацийн тоноглолыг хамгаалах журам	x	x	x	
18	Газрын үйлчилгээ үзүүлэх журам	x	x	x	
19	Аэродромын аюулгүйн бүс тогтоосон тухай орон нутгийн Засаг даргын захирамж	x	x	x	x

Аэродромын гэрчилгээ болон түр зөвшөөрөл авахаар өргөдөл гаргагч нь дээрх хүснэгтэд “х”-ээр тэмдэглэгдсэн шаардлагуудыг аэродромын заавартаа тусгасан байна.

Б БҮЛЭГ. ГЭРЧИЛГЭЭЖҮҮЛЭЛТ

139.51. Ерөнхий шаардлага

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь энэ дүрмийн В Бүлэгт заасан Аэродромын зааврыг боловсруулж, үйл ажиллагаандаа мөрдөнө.

(б) Аэродромын гэрчилгээ, түр зөвшөөрөл шинээр авах болон хугацаа сунгуулахаар өргөдөл гаргагч нь Аэродромын зааврыг ИНЕГ-аар хянуулж, зөвшөөрүүлсэн байна.

139.53. Өргөдөл гаргах

(а) Аэродромын үйл ажиллагаа эрхлэхээр өргөдөл гаргагч /цаашид Өргөдөл гаргагч гэх/ нь үйл ажиллагаа эхлэхээр төлөвлөсөн хугацаанаас 60-аас доошгүй хоногийн өмнө ИНЕГ-139/01 маягтын дагуу өргөдөл гаргаж, албан бичиг, энэ дүрмийн В бүлэгт заасан аэродромын заавар, Нисэхийн мэдээллийн эмхэтгэлд оруулах өгөгдлийн жагсаалт болон дараах баримт бичгийн хамт ИНЕГ-ын даргад ирүүлнэ:

- 1/ аэродромын байршил сонгосон тухай баримт, нисэх буудлын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний тодорхой масштаб бүхий зураг;
- 2/ тухайн аэродромын газрыг эзэмшигчийн талаарх мэдээлэл;
- 3/ аэродромыг ашиглах зорилго, агаарын хөлөг, нислэгийн урьдчилсан хуваарийн тухай танилцуулга;
- 4/ гэрчилгээний хураамж төлсөн баримт.

(б) Гэрчилгээ эзэмшигч нь аэродромын гэрчилгээний хугацааг сунгуулах хүсэлтээ ИНЕГ-139\01 маягтын дагуу гаргаж, хяналтын үзлэгийн хуудас, аэродромын шинэчлэгдсэн зааврын хамт 30 хоногийн өмнө ИНЕГ-ын даргад ирүүлнэ.

(в) Түр хугацаагаар аэродромын үйл ажиллагаа эрхлэхээр өргөдөл гаргагч нь үйл ажиллагаагаа эхлэхээр төлөвлөсөн хугацаанаас 14 хоногийн өмнө ИНЕГ-139/01 маягтын дагуу өргөдөл гаргаж, албан тоот, дараах бичиг баримтын хамт ИНЕГ-ын даргад ирүүлнэ :

- 1/ аэродромын байршил сонгосон тухай баримт, байршлыг үзүүлсэн тодорхой масштаб бүхий зураг;
- 2/ тухайн аэродромын газрыг эзэмшигчийн талаарх мэдээлэл;
- 3/ аэродромыг ашиглах зорилго, агаарын хөлөг, нислэгийн урьдчилсан хуваарийн тухай танилцуулга;
- 4/ түр зөвшөөрлийн хураамж төлсөн баримт.

139.55. Хяналтын үзлэг шалгалт

(а) Аэродромын гэрчилгээ эзэмшигч болон өргөдөл гаргагч нь ИНЕГ-аас дүрмийн шаардлагыг хангуулахаар явуулж буй сорил, төлөвлөгөөт болон гэнэтийн үзлэг шалгалт хийх нөхцөлийг бүрдүүлж өгнө.

139.57. Хяналтын үзлэг шалгалтын хэлбэрүүд

(а) Эхний үзлэг шалгалтыг ИНЕГ-аас шинээр гэрчилгээжих болон Аэродромын гэрчилгээг өөр этгээдэд шилжүүлэх тохиолдолд хийнэ.

(б) Төлөвлөгөөт буюу үе шатны үзлэг шалгалтыг гэрчилгээжсэн аэродромын үйл ажиллагааны заавар, стандартын шаардлагыг хангах, иргэний нисэхийн багц дүрмийн хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа эсэхэд итгэлтэй байх нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор, батлагдсан хуваарийн дагуу хийнэ. Энэ хэлбэрийн үзлэг шалгалтыг энэ дүрмээр тогтоосон хугацаанд хийх бөгөөд шалгалтын явцын талаарх тэмдэглэл, тайлан, байцаагчийн дүгнэлтийг хувийн хэрэгт хадгална.

(в) Гэнэтийн болон нэмэлт үзлэг шалгалтыг дараах тохиолдолд хийнэ:

- 1/ осол, зөрчил гарсан тохиолдолд, эсхүл мэдээллийн мөрөөр; эсхүл
- 2/ хуваарьт үзлэгийн үр дүн, дүгнэлтэд үндэслэн; эсхүл
- 3/ нислэгийн талбайд барилгын ажил явагдаж буй үед явцыг шалгах; эсхүл
- 4/ аэродромын байдал аэродромын стандарт болон зааварт нийцэж тохирч байгаа эсэхийг бататгах.

139.59. Гэрчилгээ, түр зөвшөөрөл олгох

(а) ИНЕГ-ын дарга нисэхийн аюулгүй ажиллагаа болон аюулгүй байдалд харшлахгүй гэж үзсэн тохиолдолд дараах шаардлагыг бүрэн хангасан өргөдөл гаргагчид Аэродромын гэрчилгээ, эсхүл түр зөвшөөрлийг олгоно. Үүнд:

- 1/ төлөвлөсөн хугацаанд нислэг үйлдэж эхлэх тухай агаарын тээвэрлэгч, эсхүл ашиглагч бичгээр мэдэгдсэн;
- 2/ ирүүлсэн өргөдөл, аэродромын заавар, холбогдох бусад бичиг баримт нь энэ дүрэм болон нисэхийн аюулгүй ажиллагааны шаардлагад нийцсэн;
- 3/ хяналтын үзлэг шалгалтад тэнцсэн, аэродромын үйл ажиллагааг нисэхийн аюулгүй ажиллагааны болон энэ дүрмийн шаардлагын хүрээнд эрхлэх боломжийг бүрдүүлсэн, нисэх буудлын дэд бүтэц нь стандартын шаардлагыг хангасан, үйл ажиллагаа эрхлэхэд шаардагдах чадварлаг боловсон хүчинтэй, удирдлага зохион байгуулалт сайн, санхүүгийн болон материалын эх үүсвэр, нөөцтэй нь батлагдсан.

139.61. Гэрчилгээний хүчинтэй хугацаа

(а) Аэродромын гэрчилгээг 36 сар хүртэл хугацаатай олгож, сунгалт хийх бөгөөд аэродромын түр зөвшөөрлийг 6 сар хүртэл хугацаатай олгож, нэг удаа сунгалт хийж болно.

(б) Аэродромын гэрчилгээ, эсхүл түр зөвшөөрөл нь гэрчилгээ эзэмшигч түүнээс татгалзсан, тэдгээрийн хугацаа дууссан, аэродромын үйл ажиллагааг ИНЕГ-ын эрх бүхий этгээд түр болон бүрмөсөн зогсоосон, гэрчилгээг хураан авснаас бусад тохиолдолд хүчин төгөлдөр байна.

139.63. Гэрчилгээг шилжүүлэх

(а) ИНЕГ-ын дарга нь дараах журмыг баримтлан Аэродромын гэрчилгээг шилжүүлэхийг зөвшөөрч болно:

- 1/ гэрчилгээ эзэмшигч нь аэродромын үйл ажиллагааг зогсоохоос 60-аас доошгүй хоногийн өмнө энэ тухайгаа ИНЕГ-ын даргад бичгээр мэдэгдэж, Аэродромын гэрчилгээг ирүүлнэ;

- 2/ гэрчилгээ эзэмшигч нь Аэродромын гэрчилгээг шилжүүлэн авагчийн талаарх мэдээллийг ИНЕГ-т албан ёсоор мэдэгдэнэ;
- 3/ гэрчилгээ шилжүүлэн авагч нь гэрчилгээ эзэмшигч үйл ажиллагаагаа зогсоохоос 14 -өөс доошгүй хоногийн өмнө уг Аэродромын гэрчилгээг шилжүүлэн авах тухай хүсэлтээ энэ дүрмийн Б бүлэгт заасны дагуу ИНЕГ-ын даргад ирүүлнэ;
- 4/ гэрчилгээ шилжүүлэн авагч энэ дүрмийн шаардлагыг бүрэн хангаж байгаа нь нотлогдсон тохиолдолд гэрчилгээг шилжүүлнэ;

(б) ИНЕГ-ын дарга Аэродромын гэрчилгээг шилжүүлэхээс татгалзсан тохиолдолд гэрчилгээ шилжүүлэн авахыг хүссэн этгээдэд энэ тухай шийдвэр гарснаас хойш 7 хоногийн дотор бичгээр мэдэгдэнэ.

139.65. Гэрчилгээнд өөрчлөлт оруулах

(а) ИНЕГ-ын дарга дараах нөхцөл, байдал үүссэн тохиолдолд Аэродромын гэрчилгээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах эрхтэй :

- 1/ аэродромын эзэмшигч, удирдлага, зохион байгуулалт өөрчлөгдсөн;
- 2/ аэродромын үйл ажиллагаа, ашиглалтын журамд өөрчлөлт орсон;
- 3/ аэродромын эдэлбэр газар, хашаа хамгаалалт өөрчлөгдсөн;
- 4/ гэрчилгээ эзэмшигч хүсэлт гаргасан.

139.67. Дүрмийн шаардлагаас чөлөөлөх

(а) ИНЕГ-ын дарга өргөдөл гаргагч, гэрчилгээ эзэмшигчийг энэ дүрмийн шаардлагаас ИНД-11-д заасны дагуу тодорхой хугацаагаар, үйл ажиллагааны хязгаарлалттайгаар чөлөөлж болно.

139.69. Дүрмийн шаардлагаас гажих

(а) Осол, онцгой нөхцөл байдлын үед хүний амь нас, эд хөрөнгийг хамгаалах зайлшгүй бөгөөд яаралтай шалтгаанаар гэрчилгээ эзэмшигч нь дүрмийн шаардлагаас гажиж болно. Гэрчилгээ эзэмшигч нь дүрмийн шаардлагаас гажсан тухай тайлбарыг хэрэг явдал болсноос хойш 14 хоногийн дотор ИНЕГ-ын даргад бичгээр ирүүлнэ.

139.71 Зөрчил гаргасан, шаардлага биелүүлээгүй үед авах арга хэмжээ

(а) Аэродромын үйл ажиллагаанд хийсэн хяналт, үзлэг шалгалтын үед илэрсэн зөрчил, дутагдлыг арилгуулах зорилгоор ИНЕГ-аас тавьсан шаардлагыг үл биелүүлсэн этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу харуцлага хүлээлгэнэ.

В БҮЛЭГ. АЭРОДРОМЫН ЗААВАР

139.101. Ерөнхий шаардлага

(а) Энэ дүрмийн шаардлагын дагуу боловсруулж, ИНЕГ-аас хүлээн зөвшөөрсөн, хянасан Аэродромын зааваргүй тохиолдолд Аэродромын гэрчилгээ, түр зөвшөөрөл олгох, хүчинтэй хугацааг сунгахыг хориглоно.

(б) Аэродромын заавар нь хуудасны дугаар, хавсралт, тэмдэглэгээ, хяналт өөрчлөлтийн огноо зэргийг багтаасан, нэмэлт өөрчлөлт оруулах, санал авах, хянахад хялбар бүтэцтэй байна.

(в) Гэрчилгээ эзэмшигч нь Аэродромын зааврын хүчин төгөлдөр батлагдсан хувийг үзлэг шалгалт хийхэд зориулан нисэх буудалд тогтмол байрлуулж, нэг хувийг ИНЕГ-ын даргад ирүүлсэн байна.

(г) Аэродромын зааврыг мөрдөж, хэрэгжүүлэх шаардлагын дагуу нисэх буудлын ажиллагсад хүртээмжтэй байлгахгаас гадна ажиллагсад өөрийн гүйцэтгэх ажил үүрэгтэйгээ танилцсан байна.

(д) Аэродромын зааврыг боловсруулж, нэмэлт өөрчлөлт оруулахдаа ИНЕГ-аас гаргасан зөвлөмжийн цувралуудыг ашиглаж болно.

139.103. Аэродромын зааврын агуулга

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч Аэродромын заавартаа дор дурдсан мэдээлэл, баримт бичгийг тусгах буюу хавсаргасан байна:

- 1/ аэродромын өгөгдлүүд, бусад мэдээлэл;
- 2/ 15 км радиустай байршлын газрын зураг;
- 3/ аэродромын ерөнхий төлөвлөгөө;
- 4/ нислэгийн талбайн торлосон зураг, схем;
- 5/ тэмдэг, тэмдэглэгээ, дохио, гэрэлтүүлэг,
- 6/ навигацийн тоноглолын байршил, хэмжээг үзүүлсэн зураг;
- 7/ албан тушаалтан, ажилтны нэрс, утасны дугаар, и-мэйл хаяг;
- 8/ албан тушаалтан, ажилтнуудын үүрэг хариуцлагыг харуулсан бүтэц зохион байгуулалтын бүдүүвч;
- 9/ ажилтнуудын сургалтын хөтөлбөр;
- 10/ газар эзэмших, ашиглах талаар тухайн орон нутгийн засаг захиргааны зөвшөөрөл;
- 11/ аэродромын онцгой байдлын үед ажил аэродромын онцгой байдлын үед ойр орших хот суурингийн хүчний болон эмнэлэг, эрүүл ахуйн байгууллагуудтай хамтран ажиллах гэрээ, дадлага сургуулилтын төлөвлөгөө;
- 12/ авран хамгаалах, гал унтраах хөтөлбөр, тоног төхөөрөмж, хүн хүчний мэдээлэл, эсхүл ойролцоо суурин газрын онцгой байдлын хэлтэс, галын албатай хамтран ажиллах гэрээ, хэрэгжилт;
- 13/ авран хамгаалах, гал унтраах талаар дүрмийн шаардлагаас чөлөөлсөн танилцуулга;
- 14/ аэродромын хөдөлгөөний бүсэд хөдлөх чадвараа алдсан агаарын хөлгийг шилжүүлэн байрлуулах төлөвлөгөө, тоног төхөөрөмж, сургалт;
- 15/ аэродром болон түүний орчинд шувуу, зэрлэг амьтдын аюулаас сэргийлэх хөтөлбөр;
- 16/ перроны удирдлага зохицуулалтын журам;
- 17/ аэродромд үзлэг хийх болон бэлэн байдлын тухай мэдээллийн журам ;
- 18/ аэродромын ойртолтын болон хамгаалагдсан бүсэд үйл ажиллагаа явуулах журам;
- 19/ хашаа хамгаалалтын хийц, байршил, гэрэлтүүлэг, хаалга, гарцуудын зураг, мэдээлэл;
- 20/ нисэх буудлын байгаль орчныг хамгаалах хөтөлбөр, нарийвчилсан үнэлгээ;
- 21/ лах төлөвлөгөө; аэродромын онцгой байдлын үед ойр орших хот суурингийн хүчний болон эмнэлэг, эрүүл ахуйн байгууллагуудтай хамтран ажиллах гэрээ, дадлага сургуулилтын төлөвлөгөө;
- 22/ авран хамгаалах, гал унтраах хөтөлбөр, тоног төхөөрөмж, хүн хүчний мэдээлэл, эсхүл ойролцоо суурин газрын онцгой байдлын хэлтэс, галын албатай хамтран ажиллах гэрээ, хэрэгжилт;
- 23/ авран хамгаалах, гал унтраах талаар дүрмийн шаардлагаас чөлөөлсөн танилцуулга;
- 24/ аэродромын хөдөлгөөний бүсэд хөдлөх чадвараа алдсан агаарын хөлгийг шилжүүлэн байрлуулах төлөвлөгөө, тоног төхөөрөмж, сургалт;

- 25/ аэродромын онцгой байдлын үед ойр орших хот суурингийн хүчний болон эмнэлэг, эрүүл ахуйн байгууллагуудтай хамтран ажиллах гэрээ, дадлага сургуулилтын төлөвлөгөө;
- 26/ авран хамгаалах, гал унтраах хөтөлбөр, тоног төхөөрөмж, хүн хүчний мэдээлэл, эсхүл ойролцоо суурин газрын онцгой байдлын хэлтэс, галын албатай хамтран ажиллах гэрээ, хэрэгжилт;
- 27/ аэродромын онцгой байдлын үед ойр орших хот суурингийн хүчний болон эмнэлэг, эрүүл ахуйн байгууллагуудтай хамтран ажиллах гэрээ, дадлага сургуулилтын төлөвлөгөө;
- 28/ авран хамгаалах, гал унтраах хөтөлбөр, тоног төхөөрөмж, хүн хүчний мэдээлэл, эсхүл ойролцоо суурин газрын онцгой байдлын хэлтэс, галын албатай хамтран ажиллах гэрээ, хэрэгжилт;
- 29/ авран хамгаалах, гал унтраах талаар дүрмийн шаардлагаас чөлөөлсөн танилцуулга;
- 30/ аэродромын хөдөлгөөний бүсэд хөдлөх чадвараа алдсан агаарын хөлгийг шилжүүлэн байрлуулах төлөвлөгөө, тоног төхөөрөмж, сургалт;
- 31/ аэродром болон түүний орчинд шувуу, зэрлэг амьтдын аюулаас сэргийлэх хөтөлбөр;
- 32/ перроны удирдлага зохицуулалтын журам;
- 33/ аэродромд үзлэг хийх болон бэлэн байдлын тухай мэдээллийн журам ;
- 34/ аэродромын ойртолтын болон хамгаалагдсан бүсэд үйл ажиллагаа явуулах журам;
- 35/ хашаа хамгаалалтын хийц, байршил, гэрэлтүүлэг, хаалга, гарцуудын зураг, мэдээлэл;
- 36/ нисэх буудлын байгаль орчныг хамгаалах хөтөлбөр, нарийвчилсан үнэлгээ;
- 37/ аэродром ашиглалтын заавар/ хучилттай, хучилтгүй, аюулгүйн зурвасууд, цас мөстөлтийг арилгах, цэвэрлэгээ, арчлалт;
- 38/ аэродромын үйл ажиллагааны чанарын дотоод хяналтын журам;
- 39/ аюулгүй байдлын үзлэг хяналтын хөтөлбөр;
- 40/ нислэгийн талбайд барилгын ажил хийх журам;
- 41/ нислэгийн талбай дотор болон түүний гадна навигацийн тоноглолыг хамгаалах журам;
- 42/ газрын үйлчилгээ үзүүлэх журам.

(б) Гэрчилгээжсэн аэродром нь Чикагогийн конвенцийн Хавсралт 14 “Аэродром”-ын зөвлөмжийн дагуу үйл ажиллагаандаа Аюулгүй ажиллагааны удирдлагын тогтолцооны шаардлагыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ. Энэ шаардлагыг аэродром дээр үйл ажиллагаа явуулдаг бүх байгууллагуудад хэрэгжүүлж ажиллана. Аэродромын ангиллаас хамаарч Аэродромын зааварт заавал оруулах бичиг баримтын бүтэц өөр байж болно.

139.105. Аэродромын зааварт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах

(а) ИНЕГ-ын дарга Аэродромын зааварт аюулгүй ажиллагааны шаардлагын дагуу өөрийн санаачилгаар өөрчлөлт оруулж болно.

(б) Гэрчилгээ эзэмшигч Аэродромын зааварт өөрчлөлт оруулах саналаа нэмэлт өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болох хугацаанаас 30 хоногийн өмнө ИНЕГ139/03 маягтын дагуу ИНЕГ-ын даргад ирүүлж, нэмэлт өөрчлөлтийг хянуулна.

(в) Зааварт ИНЕГ-ын даргын санаачилгаар өөрчлөлт оруулж байгаа тохиолдолд түүнийг хүчинтэй болох хугацаанаас 7 хоногийн өмнө гэрчилгээ эзэмшигчид мэдэгдэнэ.

Г БҮЛЭГ. АЭРОДРОМЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

139.151. Бүртгэл

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч доорх бүртгэлийг хөтлөн, ИНЕГ-ын дарга, аюулгүй ажиллагааны хяналтын байцаагчид шаардлагатай үед шалгуулах үүрэгтэй. Үүнд:

Өөрчлөлтийн дугаар: 3

Өөрчлөлт оруулсан огноо: 2010.03.22

Хэвлэсэн огноо:

- 1/ ажиллагсдын сургалтын бүртгэл /сүүлийн 2 жилийн/;
- 2/ авран хамгаалах, гал унтраах нэгжид ажиллагсдын сургалт, сургуулилтын бүртгэл;
- 3/ шатах тослох материалын үзлэг шалгалт, ажиллагсдын сургалтын бүртгэл;
- 4/ чанарын дотоод хяналтын бүртгэл;
- 5/ нислэгийн талбайд ажиллагсад, жолооч механизмчидын сургалтын бүртгэл;
- 6/ осол, зөрчлийн бүртгэл;
- 7/ аэродромын байдлын бүртгэл;
- 8/ бусад шаардлагатай бүртгэл хөтлөлт.

139.153. Хүний нөөц, бие бүрэлдэхүүн

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь энэ дүрмийн шаардлагыг биелүүлж ажиллах чадвартай хүний нөөцтэй байна. Үүнд:

- 1/ гүйцэтгэж байгаа бүх үйл ажиллагаа нь энэ дүрмийн шаардлагыг хангаж, санхүүжиж байгааг бататгах эрх бүхий удирдах албан тушаалтан;
- 2/ тухайн аэродром болон түүний үйл ажиллагаанд энэ дүрмийн шаардлагыг дагаж мөрдөж байгааг бататгах эрх бүхий албан тушаалтан;
- 3/ үйл ажиллагаа эрхлэхэд шаардагдах аэродром, түүний тоног төхөөрөмжийн бэлэн байдлыг хангах, үйлчилгээг гүйцэтгэх үүрэг бүхий мэргэжлийн, дадлага, туршлагатай ажилтнууд.

(б) Аэродромын гэрчилгээ эзэмшигч нь нислэгийн талбайд нэвтрэх, хөдөлгөөнтэй бүсэд тээврийн хэрэгсэл жолоодох, нислэгийн хөдөлгөөний байгууллагатай холбоо барих, талбайд ажиллах журам, нисэх буудлын дэд бүтцийн талаарх танилцуулга зэрэг шаардлагатай сэдвүүдээр шинээр ажилд орсон хүмүүст сургалт явуулахаас гадна давтан сургалтыг жилд нэгээс доошгүй удаа зохион байгуулна.

(в) Гэрчилгээ эзэмшигч нь өөрийн ажилтнуудын мэргэжлийн ур чадварын түвшинг тогтоох, давтан сургах журам бүхий сургалтын хөтөлбөртэй байна.

139.155. Аэродромын арчлалт

(а) Нисэх буудал нь ангиллаасаа хамааран аэродромын ашиглалт хариуцсан нэгж, мэргэжилтэнтэй байна.

(б) Гэрчилгээ эзэмшигч нь агаарын хөлөг аюулгүй хөөрч, буух нөхцөлийг хангах зорилгоор хучилттай элементүүд, хайрган болон ердийн хөрсөн элементүүд, аюулгүйн зурвасууд, нислэгийн талбайн нийт хэмжээнд ашиглалтын болон засвар үйлчилгээний ажлын журам, аэродром ашиглалтын зааврын дагуу засвар арчлалтын ажлыг явуулж, аэродромын бэлэн байдлыг хангана.

(в) Аэродром ашиглалтын зааварт бетон хучилтын зэрэгцээ хавтангийн өндрийн зөрүү, хучилтын хагарлын өргөн, нүхний гүн, нүхний нийт хэмжээ зэргийн зөвшөөрөгдөх хэмжээг заасан байна.

(г) Хучилттай гадаргуугаас аливаа гадны биет, бохирдолт, тоос, шороо, резины наалдац, элс шороо зэргийг зохих аргачлалын дагуу тухай бүр зайлуулсан байна.

(д) Цас, мөс цэвэрлэгээний ажилд хэрэглэсэн химийн гаралтай бодисын үлдэгдлийг үйлдвэрлэгчийн зааврын дагуу аль болох түргэн зайлуулах арга хэмжээ авна.

(е) Нислэгийн талбайн хэмжээнд навигацийн болон ил харааны тэмдэг, тоноглолоос өөр төрлийн биет, ухсан нүх, овоолсон шороо, чулуу, байгууламж байхыг хориглоно.

(ж) Зөвшөөрөгдөх тэмдэгт, тоноглол зэрэг нь аль болох уян харимхай материалаар хийгдсэн байна.

(з) Агаарын хөлөг хөөрч буух зурвасны хязгаарыг давах зайлшгүй шаардлагатай тохиолдолд аюулгүйн зурвасуудын гадаргуу нь эвдрэл гэмтэл учруулахааргүй байна.

139.157. Тэмдэг, тэмдэглэгээ болон гэрэлтүүлэг

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч бүр өөрийн аэродромд стандартын дагуу тэмдэг дохио, будган тэмдэглэгээ хийж, арчлалтыг технологийн дагуу хийнэ. Үүнд:

- 1/ хөөрч, буух зурвасны будган тэмдэглэгээ;
- 2/ явгалах замын тэнхлэгийн зураас;
- 3/ явгалах замын хязгаарын зураас;
- 4/ хүлээх байрлал;
- 5/ хэрэглэлийн буултын систем;
- 6/ аюултай газруудын тэмдэглэгээ;
- 7/ ил харааны тэмдэг дохионууд;
- 8/ I болон II ангиллын хатуу хучилттай зурвас бүхий аэродромуудын тэмдэглэгээ нь гэрэл ойлгогчтой байна;
- 9/ Салхи заагч болон аюултай газруудын тэмдэглэгээ нь гэрэлтүүлэгтэй байна.

(б) Гэрчилгээ эзэмшигч нь шөнийн нислэгт зориулагдсан гэрэлтүүлгийн системтэй бол дараах гэрлүүдэд хяналт тавих үүрэг бүхий нэгж, мэргэжилтэнтэй байна. Үүнд:

- 1/ хөөрч, буух зурвасны гэрэл;
- 2/ явгалах замын гэрэл;
- 3/ хязгаарын гэрлүүд;
- 4/ гэрэлт дохио;
- 5/ ойртолтын гэрлүүд;
- 6/ саадын гэрэлтүүлэг.
- 7/ аэродром орчмын гэрэлтүүлэг

(в) Гэрчилгээ эзэмшигч аэродромын тэмдэг, тэмдэглэгээ, гэрэлтүүлгийг зөв зохистой ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх үүрэгтэй. Энэ хэсгийн “Зөв зохистой ашиглалт” гэдэгт цэвэрлэгээ, засвар үйлчилгээ, арчлалт, хэрэглэгчийн хэрэгцээг хангаж байх харагдац, байршил зөв байх гэсэн шаардлагууд орно.

(г) Перрон, зам талбай, барилга байгууламж, хашааны гэрэлтүүлэг зэрэг нь агаарын хөлгийн хөдөлгөөн, нислэгийн удирдлагад нөлөөлж харшлахгүй байршилтай байх, эсхүл халхлагдаж далдлагдсан байна.

(д) Аэродромын ойролцоо орших хот суурингийн гэрэлтүүлэг нь аэродромын суултын гэрэлтэй давхацсан байрлалтай, ижил өнгө, давтамжтай байвал аэродром эзэмшигч нь тухайн гэрлийг унтраах болон халхлах арга хэмжээ авна.

(е) Ашиглалтын журмыг аэродромын батлагдсан стандарт, зөвлөмжийн цуврал зэрэгт тулгуурлан боловсруулж, удирдамж болгон хэрэглэнэ.

139.159. Өвлийн ашиглалт, цас мөс

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь аэродромын цас мөс арилгах Өвлийн ашиглалтын журмыг заавартаа тусгасан байна. Аэродромын өвлийн ашиглалтын журамд доорх зүйлүүдийг заавал тусгана. Үүнд:

- 1/ хөдөлгөөний бүсийг цас мөснөөс түргэн шуурхай арилгах заавар;
- 2/ арилгасан цасыг овоолох байршил тодорхой байх, эдгээр нь агаарын хөлгийн хөдөлгүүр, далавч, бусад эд ангид саад учруулахааргүй байх;
- 3/ цас цэвэрлэгээний ажлын дараалал, хуваарь;
- 4/ цас цэвэрлэгээний ажлын явц, хөөрч буух зурвасны гадаргуугийн талаар нисэхийн мэдээллийн үйлчилгээний байгууллагад шуурхай мэдээлэх заавар;
- 5/ хөтөлбөрийг батлагдсан стандарт болон зөвлөмжийн цувралыг ашиглаж боловсруулна.

139.161. Авран хамгаалах, гал унтраах ажиллагааны зэрэглэл

(а) Авран хамгаалах, гал унтраах ажиллагааны зэрэглэлийг тухайн аэродромд тогтмол нислэг үйлдэх хамгийн том онгоцны урт, их биеийн өргөний хэмжээг үзүүлсэн Хүснэгт 1-ийн дагуу тогтоох бөгөөд ингэхдээ энэ зүйлийн (б)-г анхаарч үзнэ.

Хүснэгт 1. Аэродромын авран хамгаалах, гал унтраах ажиллагааны зэрэглэл

Галын зэрэглэл	Онгоцны урт	Их биеийн өргөн
1	0-9 м, гэвч 9 дэх нь орохгүй	2 м
2	9-12 м, гэвч 12 дахь нь орохгүй	2 м
3	12-18 м, гэвч 18 дахь нь орохгүй	3 м
4	18-24 м, гэвч 24 дахь нь орохгүй	4 м
5	24-28 м, гэвч 28 дахь нь орохгүй	4 м
6	28-39 м, гэвч 39 дэх нь орохгүй	5 м
7	39-49 м, гэвч 39 дэх нь орохгүй	5 м
8	49-61 м, гэвч 61 дэх нь орохгүй	7 м
9	61-76 м, гэвч 76 дахь нь орохгүй	7 м
10	76-90 м, гэвч 90 дэх нь орохгүй	8 м

(б) Авран хамгаалах, гал унтраах ажиллагааны зэрэглэлийг дараах байдлаар тогтооно:

- 1/ Хүснэгт 1-д тогтоосон галын зэрэглэлд хамаарах II, III ангиллын аэродромд тогтмол хуваариар хөөрч, буух нислэгийн долоо хоногийн дундаж нь 15-аас бага байвал галын зэрэглэлийг нэгээр бууруулж болно;
- 2/ Хүснэгт 1-д тогтоосон галын зэрэглэлд хамаарах II, III ангиллын аэродромд тогтмол хуваариар хөөрч, буух нислэгийн долоо хоногийн дундаж нь 3-аас бага байвал галын зэрэглэлийг нэгээр бууруулж болно. Гэхдээ аль ч тохиолдолд тогтоосон галын зэрэглэл нь 4 зэрэглэлээс доош байж болохгүй;
- 3/ Хүснэгт 1-д тогтоосон галын зэрэглэлтэй, III, IV ангиллын аэродромд хөөрч, буух нислэгийн долоо хоногийн дундаж нь 3-аас бага байвал галын зэрэглэлийг нэгээр бууруулж болно.
- 4/ орон нутгийн улирлын чанартай IV ангиллын аэродромын галын зэрэглэлийг Хүснэгт 1-ийн дагуу 1 болон 2 зэрэглэлд хамруулан тогтоож гал унтраах үндсэн бодисыг 100% туслах чанарын бодисоор орлуулж болно;
- 5/ галын зэрэглэл буурсан тухай мэдээллийг ИНЕГ-ын дарга, нисэхийн мэдээллийн үйлчилгээний байгууллага, агаарын тээвэрлэгчдэд урьдчилан мэдэгдсэн байна.

139.163. Гал унтраах бодис

(а) Аэродромын гэрчилгээ эзэмшигч нь энэ дүрмийн дагуу тогтоосон авран хамгаалах, гал унтраах ажиллагааны зэрэглэлийг хангах, Хүснэгт 2-т тодорхойлсон шаардлагатай гал унтраах бодисыг бэлэн байлгана.

Хүснэгт 2: Бэлэн байлгах гал унтраах бодисын доод хэмжээ

	А зэрэглэлийн хөөс		В зэрэглэлийн хөөс		Туслах бодис
	Ус ⁽¹⁾ (л)	Хөөс зарцуулалт л/минут	Ус ⁽¹⁾ (л)	Хөөс зарцуулалт л/минут	Химийн хуурай бодис ⁽²⁾ (кг)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	350	350	230	230	45
2	1000	800	670	550	90
3	1800	1300	1 200	900	135
4	3600	2600	2 400	1800	135
5	8100	4500	5 400	3000	180
6	11800	6000	7 900	4000	225
7	18200	7900	12 100	5300	225
8	27300	10800	18 200	7200	450
9	36400	13500	24 300	9000	450
10	48200	16600	32 300	11200	450

Тайлбар: Гал унтраахад аль ч туслах бодисыг оновчтойгоор хэрэглэж болно.

(б) Аэродромын авран хамгаалах, гал унтраах ажиллагааны галын зэрэглэлээс хамааруулан галын машинд байвал зохих үндсэн болон туслах чанарын бодисын доод хэмжээг Хүснэгт 2-т заасны дагуу тогтоох бөгөөд үндсэн болон туслах чанарын бодисыг дараах байдлаар орлуулан ашиглаж болно:

- 1/ 1 болон 2 ангиллын аэродромд усыг 100 % туслах чанарын бодисоор орлуулна;
- 2/ 3 болон 4 ангиллын аэродромд А зэрэглэлийн хөөс ашиглах тохиолдолд усны 30 хүртэл хувийг туслах чанарын бодисоор орлуулна. Гал унтраах бодисыг орлуулахад дараах харьцааг мөрдөнө:

$$1 \text{ кг туслах чанарын бодис} = \text{А зэрэглэлийн хөөс үүсгэх } 1 \text{ л ус};$$

$$1 \text{ кг туслах чанарын бодис} = \text{В зэрэглэлийн хөөс үүсгэх } 0.66 \text{ л ус}.$$

Тайлбар 1: Хөөс үүсгэхэд шаардагдах усны хэмжээ нь А зэрэглэлийн хөөсний хувьд 8,2 л/мин/м2, В зэрэглэлийн хөөсний хувьд 5,5 л/мин/м2 байна.

Тайлбар 2: Өөр ямар нэг төрлийн туслах бодисыг хэрэглэх тохиолдолд орлуулах харьцааг шалгаж үзэх шаардлагатай.

- 3/ галын машинд байх ёстой хөөс үүсгэгчийн доод хэмжээ нь усны эзлэхүүнийг 2 дахин авсан хэмжээний хөөс гаргахад хүрэлцэхээр байна;
- 4/ агаарын хөлгийн осол сүйрэл болсон газрын ойр галын машиныг усаар яаралтай цэнэглэх зориулалтын усны нэмэгдэл нөөцийг бүрдүүлсэн байна;
- 5/ нөөцөнд байх хөөс үүсгэгч болон гал унтраах туслах чанарын бодисын хэмжээ нь галын машинд байвал зохих хамгийн бага хэмжээнээс 2 дахин их болон 200%-тай тэнцэхээр байна. Нөөцөнд заавал байх ёстой зохих хэмжээний нөхөн хангалтыг тухай бүр хийж байна.

139.165. Авран хамгаалах, гал унтраах машин механизм

(а) Аэродромын гэрчилгээ эзэмшигч энэ дүрмийн 139.161-ийн дагуу тогтоогдсон, тухайн зэрэглэлийн шаардлага хангасан авран хамгаалах, гал унтраах машин механизм, тоног төхөөрөмжийг бэлэн байлгана.

(б) Авран хамгаалах, гал унтраах машинууд нь хоёр талын радио холбоотой байх бөгөөд тэдгээр нь дараах газруудтай холбоо барих боломжтой байна:

- 1/ бусад авран хамгаалах, гал унтраах тусгай машин механизмтай;
- 2/ цамхагийн нислэгийн удирдагчтай;
- 3/ нисэх буудлын онцгой байдлын төлөвлөгөөнд тусгагдсан бусад хэсгүүдтэй.

(в) Авран хамгаалах, гал унтраах машинууд нь ямар ч үед орчноосоо ялгагдахаар тэмдэг, тэмдэглэгээтэй, тод өнгөөр будагдсан байна.

(г) Хүйтний улиралд зориулалтын дулаан газарт байлгах, техникийн үзлэг, үйлчилгээ, хяналтыг тогтмол хийх, үүрэг гүйцэтгэхэд байнга бэлэн байлгана.

(д) Үзэгдэх орчин муу тохиолдолд ослын газарт саадгүй хүрэх журамтай байна.

(е) Хөөрч буух зурвасны босгоноос хашаа хүртэлх зайд буюу аэродромын хязгаар дотор буултын оролт үйлдэх бүсэд галын машин чөлөөтэй нэвтрэх замыг бэлэн байлгана. Аэродромын хашааны гадна осол болох үед ослын гарцуудыг тооцож урьдчилан бэлдсэн байна.

(ж) Авран хамгаалах, гал унтраах аль нэг машин техник тухайн нислэгийн үед үүрэг гүйцэтгэх чадваргүй болсон тохиолдолд ИНЕГ, нисэхийн мэдээллийн үйлчилгээний байгууллага, агаарын тээвэрлэгчдэд урьдчилан мэдэгдсэн байна.

139.167. Авран хамгаалах, гал унтраах бие бүрэлдэхүүнд тавигдах шаардлага

(а) Аэродромын гэрчилгээ эзэмшигч нь авран хамгаалах, гал унтраах бие бүрэлдэхүүнийн хувьд дараах зүйлийг бататгана:

- 1/ гал эсэргүүцэх бие бүрэлдэхүүн нь зохих сургалтанд хамрагдаж тусгайлан бэлтгэгдсэн, бие бялдрын хувьд эрүүл чийрэг, төрөл бүрийн галтай дасгал сургуульд оролцсон, зориулалтын хамгаалалтын хувцас, багаж тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан, тэдгээрийг ямар ч төрлийн галд чадварлаг эзэмшдэг, багаар ажиллах чадвартай байна;
- 2/ бие бүрэлдэхүүн нь "Агаарын хөлгийн гал унтраах, зорчигчдыг аврах" анхан шатны болон давтан сургалтанд хамрагдсан, жилд нэгээс доошгүй, хоёр жилд нэг удаа "Нисэх буудлын онцгой байдлын үед ажиллах төлөвлөгөө"-ний дагуу бодит байдалд ойртуулсан бүрэн хэмжээний бататгах дадлага сургалтанд хамрагдаж илэрсэн дутагдлыг арилган, төлөвлөгөөнд баяжилт хийсэн байна;
- 3/ бие бүрэлдэхүүн нь үйл ажиллагааны заавартай байх бөгөөд энэ заавартаа хүн нэг бүрийн хийх ажлын хуваарь, галын дуудлагаар ажиллах, галын техникийн засвар үйлчилгээ, тэдгээрийг ашиглах чадвар, төрөл бүрийн галтай сургалт дадлага, бие бялдрын хөгжлийн шалгууруудыг оруулсан байна;
- 4/ машин механизм, тоног төхөөрөмж нь байнгын бэлэн байдалтай, хангалттай орон тоотой байна;
- 5/ дуудлагыг дуут болон гэрлэн дохиогоор хүлээн авах боломжтой байна.

139.169. Авран хамгаалах, гал унтраах ажлын чадварт тавигдах шаардлага

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь авран хамгаалах, гал унтраах ажиллагааг гүйцэтгэх чадвараа дараах байдлаар үзүүлнэ:

Өөрчлөлтийн дугаар: 3

Өөрчлөлт оруулсан огноо: 2010.03.22

Хэвлэсэн огноо:

- 1/ дуудлага хүлээн аваад 3 минутын дотор энэ дүрмийн 139.163 зүйлийн Хүснэгт 2-т заасан гал унтраах хөөсний 50%-тай тэнцэх хэмжээний хөөсийг шахах хүчин чадалтай эхний галын машин ослын газарт ирж хөөсөө цацаж эхэлсэн байх;
- 2/ эхний галын машин ослын газарт ирснээс хойш 1 минутын дотор дараагийн галын машинууд ирж энэ дүрмийн 139.163 зүйлийн хүснэгт 2-т заасан гал унтраах хөөсийг үргэлжлүүлэн цацах.

139.171. Аюултай бодис болон хортой материалыг хадгалах, ашиглах

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь ачаа шуудан тээврийн үйл ажиллагаа явуулдаг тохиолдолд аюултай материал хадгалах, ашиглах, тээвэрлэх журам боловсруулж мөрдөх бөгөөд энэ журамд доорх зүйлүүдийг тусгасан байна:

- 1/ аюултай материалыг ашиглах, хадгалах ажилд томилогдсон хариуцагчтай байна;
- 2/ үйлдвэрлэгчээс буюу илгээгчээс гаргасан ачааг тээвэрлэх, хадгалах болон аюулгүй байдлыг нь баталгаажуулна;
- 3/ аюултай ачаа, материал хадгалах тусгайлан бэлтгэсэн өрөөг нисэх буудал дотор байгуулна.

139.173. Салхины чиглэл заагч

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь салхины чиглэл заагчийг ашиглахдаа дараах шаардлагыг биелүүлнэ:

- 1/ нисэх багт гадаргуугийн салхины чиглэлийг мэдээлэх чиглэл заагчийг стандартын дагуу байрлуулна;
- 2/ салхины чиглэл заагчийг байрлуулах нь ашиглаж буй зурвас бүрт хамаарах бөгөөд түүнийг хөөрөлтийн болон суултын бүсэд байрлуулсан байна;
- 3/ шөнөөр нислэг үйлддэг нисэх буудлууд салхины чиглэл заагч болон бусад тэмдэгтүүдийг гэрэлтүүлсэн байна;

(б) Аэродромын тэмдэгтүүдийг байршуулахдаа аэродромын техникийн стандартын холбогдох заалт, зөвлөмжийн цувралуудыг ашиглана.

139.175. Онцгой байдлын төлөвлөгөө

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь онцгой байдал үүссэн үед хүний амь насыг хамгаалах, эд хөрөнгө эвдрэл, гэмтлийг багасгах зорилготой нисэх буудлын онцгой байдлын төлөвлөгөөг өөрийн нисэх буудлын онцлогт тохируулан боловсруулж, мөрдөнө. Нисэх буудлын онцгой байдлын төлөвлөгөөнд дараах зүйлүүдийг тусгана:

- 1/ онцгой байдлын нөхцөлд ажиллах заавар, журам;
- 2/ журмыг хэрэгжүүлэх албан тушаалтны гарын авлага;
- 3/ оролцох байгууллагуудын нэрс, тэдний үүрэг, хариуцлага, онцгой байдлын штаб, удирдлагын байр;
- 4/ онцгой байдлын үед харилцан ажиллах байгууллага, албан тушаалтнуудын нэрсийн жагсаалт, хаяг, утас;
- 5/ аэродром болон хашаанаас гаднах 8 км орчмын бүсийг үзүүлсэн торлосон зураг;
- 6/ онцгой байдлын үед ажиллах журамд дараах нөхцөл байдлуудыг нарийвчлан тусгана:
  - 6.1. агаарын хөлгийн осол;
  - 6.2. тэсрэх бөмбөг;
  - 6.3. барилгын гал;

Өөрчлөлтийн дугаар: 3

Өөрчлөлт оруулсан огноо: 2010.03.22

Хэвлэсэн огноо:

- 6.4. шатах тослох материалтай газарт гал гарах;
- 6.5. байгалийн гамшиг;
- 6.6. аюултай материал;
- 6.7. агаарын хөлөг барьцаалах;
- 6.8. нийтийг хамарсан жагсаал цуглаан, үймээн самуун;
- 6.9. цахилгаан тасрах, усны үер.

- 7/ тээврийн болон эмнэлгийн тусламж үзүүлэх боломж, автобааз, эмнэлгийн нэрс, хаяг, утас;
- 8/ нисэх буудалд ажиллаж буй төрийн байгууллагуудын нэрсийн жагсаалт, утас, хаяг;
- 9/ ослоос амьд үлдсэн хүмүүсийг байршуулах тухай заавар;
- 10/ хөдлөх чадвараа алдсан агаарын хөлгийг зайлуулах тухай заавар;
- 11/ онцгой байдал зарлах, дохио өгөх заавар;
- 12/ нисэх буудал, цамхагийн нислэгийн удирдагчийн хамтарч ажиллах заавар.

(б) Гэрчилгээ эзэмшигч нь онцгой байдлын төлөвлөгөөний дагуу бүх байгууллага, хувь хүмүүсийн гүйцэтгэх ажил үүргийг зохицуулах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

- 1/ онцгой байдлын төлөвлөгөө болон түүнийг хэрэгжүүлэх журмыг боловсруулахдаа холбогдох байгууллага, хүмүүсийн саналыг авч танилцуулсан байна;
- 2/ нисэх буудлын ажиллагсад өөрийн гүйцэтгэх ажил үүрэгтэйгээ танилцаж ойлгосон, сургалтанд хамрагдсан байх бөгөөд онцгой байдлын төлөвлөгөөг жилд 1-ээс доошгүй удаа нягтлан шалгасан, хоёр жилд нэг удаа бүрэн хэмжээний дасгал, сургуулилт хийж, түүнийгээ бататгасан байна.

139.177. Аэродромын бэлэн бус байдал

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь тухайн аэродромд аюултай нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд нислэгийн үйл ажиллагааг хязгаарлах тухай журам боловсруулан, Үйл ажиллагааны заавартаа тусгасан байна.

(б) Аэродромын аль нэг хэсэг үйл ажиллагаанд бэлэн бус байгаа тохиолдолд нислэгийн аливаа ажиллагааг эхлүүлж болохгүй гэдгийг дээрх журмаар бататгасан байна.

139.179. Үзлэг шалгалтын хөтөлбөр

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь энэ дүрмийн биелэлтийг хянах аэродромын үзлэгийн хөтөлбөртэй байх бөгөөд түүнд дараах зүйлийг тусгасан байна:

- 1/ аэродромын үзлэгийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах багаж, тоног төхөөрөмж, гадаргуугийн үрэлтийн коэффициент хэмжигч, шороон зурвасны даац хэмжигч, налуу, өндөр, зай хэмжигч зэрэг багаж хэрэгслээр хангагдсан байна;
- 2/ аэродромын үзлэгийг дадлага туршлагатай, сургалтанд хамрагдсан мэргэжлийн ажилтан хийх тухай баталгаажуулсан журамтай байна;
- 3/ үзлэг хийх эрх бүхий этгээд, ээлжийн болон ашиглалтын инженер нь доорх сургалт зааварчилгаанд үе шаттайгаар /анхан болон давтан/ хамрагдсан байна. Үүнд:
  - 3.1. нисэх буудлын ерөнхий төлөвлөгөө, аэродромын тэмдэг дохио, гэрэлтүүлэг;
  - 3.2. нисэх буудлын онцгой байдлын төлөвлөгөө;
  - 3.3. нисэхийн мэдээллийн үйлчилгээний байгууллагад мэдээ дамжуулах, хүлээн авах журам;
  - 3.4. аэродромд бэлэн бус аюултай байдал үүсэх үед ажиллах журам;
  - 3.5. амьтан, шувууны аюулаас сэргийлэх талаар;
  - 3.6. нислэгийн зурвас, талбайд машин механизм, тоног төхөөрөмж ажиллах, хөдлөх журам;

3.7. аэродромын зуны болон өвлийн ашиглалт, арчлалт.

4/ үзлэгийн үр дүнд илэрсэн алдаа дутагдлыг зассаныг бататгах мэдээллийн системтэй байна.

(б) Гэрчилгээ эзэмшигч нь доорх хуваарийн дагуу үзлэг хийх хөтөлбөртэй байна:

- 1/ өдөр тутмын үзлэг;
- 2/ аэродромд барилгын ажил явагдаж буй нөхцөлд;
- 3/ цаг уурын тааламжгүй нөхцөл үүссэн үед;
- 4/ осол, зөрчил гарсан үед.

(в) Түр зөвшөөрөл эзэмшигч нь нислэгийн зурвасны үзлэгийн журамтай байна.

139.181. Газрын үйлчилгээний машин механизм

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь зөвхөн аэродром болон агаарын хөлөгт үйлчилдэг газрын үйлчилгээний машин механизмыг аэродромын хөдөлгөөний бүсэд оруулах бөгөөд энэ ажиллагааг тусгайлан баталгаажуулсан журмаар зохицуулна.

(б) Газрын үйлчилгээний машин, механизмыг аэродром, талбайд нэвтрэх, аюулгүй ажиллагааг хангаж ажиллуулах, тэдгээрийг дараах тоноглолын тусламжтайгаар удирдаж байхаар журамд тусгасан байна:

- 1/ хоёр талын радио холбоо (газрын үйлчилгээний машин механизм болон нислэгийн удирдагч)-той байна; эсхүл
- 2/ газрын үйлчилгээний машин механизм нь радио холбоогоор тоноглогдоогүй тохиолдолд ажиллагаанд хамтран оролцож байгаа машин механизм нь хоёр талын радио холбоогоор тоноглогдсон байна; эсхүл
- 3/ хоёр талын радио холбоогоор тоноглох боломжгүй тохиолдолд машин механизмыг удирдах тусгай тэмдэг, тэмдэглэгээ болон дуут дохиогоор тоноглогдсон байна.

(в) Аэродромын нислэгийн хөдөлгөөний удирдлагагүй тохиолдолд аэродромын талбайд ажиллах газрын үйлчилгээний машин, механизмыг зохих тэмдэг, дохиогоор удирдах, тухайн ажиллагааг удирдаж буй этгээд машин, механизмын хооронд радио холбоотой байна.

(г) Аэродромын хамгаалалттай бүсэд түр болон удаан хугацаагаар нэвтрэх эрх авсан аливаа этгээд тухайн бүсэд машин техник ашиглах бол аэродромын гэрчилгээ эзэмшигчээс гаргасан газрын үйлчилгээний машин, механизмыг аэродромын хамгаалалттай бүсэд ажиллуулах журамтай урьдчилан танилцаж, түүнийг дагаж мөрдөнө.

139.183. Нислэг үйлдэж буй аэродром дээр хийгдэх барилгын ажил, засвар үйлчилгээ

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь аэродром дээр аливаа ажил, засвар, үйлчилгээ хийхдээ агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй гэдгийг бататгасан байна.

(б) Нислэг үйлдэж буй аэродром дээр барилгын ажил, засвар, үйлчилгээ хийгдэх талаар нисэх буудлын удирдлага, ажил гүйцэтгэгч талууд хамтран журам боловсруулж, түүнийг дагаж мөрдөнө.

(в) Аэродромд засвар үйлчилгээ хийгдэх үед аюулгүй ажиллагааг хангах талаар ИНЕГ-аас гаргасан Зөвлөмжийн цувралыг удирдамж болгож ажиллана.

139.185. Өндрийн саад, бартаа үүсэх

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь Иргэний нисэхийн тухай хуульд заасны дагуу аэродромын аюулгүй бүсэд байгаа аливаа өндрийн саадыг арилгуулах, тэмдэг дохио байршуулах, гэрэлтүүлгийн байдлыг хянаж шалгах үүрэгтэй. Тэмдэг, дохио, гэрэлтүүлэг байршуулах тухай зааврыг Зөвлөмжийн цуврал болон Аэродромын техникийн стандартад тусгасан байна.

139.187. Аэродромын хамгаалагдсан бүсэд тавигдах шаардлага

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь хамгаалагдсан бүсэд зөвшөөрөлгүй хүн, мал, амьтан, тээврийн хэрэгсэл нэвтрэхээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор нийтийн эзэмшлийн болон аюулгүй байдлын бүсүүдийг заагласан, зохих хяналтын системээр тоноглогдсон хаалга, гарц бүхий хашаа хамгаалалт хийнэ. Хамгаалалтын хашааны өндөр нь:

- 1/ I ангиллын аэродромын хувьд 220 см;
- 2/ II-III ангиллын аэродромын хувьд 180 см-ээс багагүй;
- 3/ IV ангиллын аэродромын хувьд аюулгүй байдлыг хангах үүднээс хашаа хамгаалалт хийж болно.

139.189. Аюулгүй байдлын үзлэг, хяналт

(а) Аэродром болон агаарын навигацийн тоног төхөөрөмжийн аюулгүй байдлыг ИНД 140-ийн дагуу гэрчилгээжсэн байгууллага, эсхүл уг дүрмийн шаардлагад нийцсэн байгууллага гэрээгээр гүйцэтгэнэ.

(б) Энэ зүйлийн (а)-д заасан байгууллага нь цахилгаан эрчим хүч, холбоо, хамгаалалтын хашааны суваг, гарц, цэвэр усны хангамж зэрэгт аюулгүй байдлын хяналтыг хэрэгжүүлнэ.

(в) Цахилгааны тэжээл тасарсан үед болон шөнийн гэрэл суултын системийн ердийн ажиллагааг тасралтгүй хангах нөөц цахилгаан үүсгүүртэй байна.

(г) Гэрчилгээ эзэмшигч нь зорчигч, тэдгээрийн гар тээш болон тээшинд аюулгүй байдлын үзлэг хийх, үзлэгт хамрагдсан зорчигчдыг тусгаарлах, үзлэгийн дараах болон үзлэгт хамрагдсан зорчигчдыг нисэн ирж байгаа болон дамжин өнгөрөх зорчигчдоос тусгаарлах бүсүүдийг тус тус бэлтгэнэ.

(д) Гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах эд зүйлсийг аэродромын хориотой бүс болон агаарын хөлөгт нэвтрүүлэхээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авсан байна. Үүнд:

- 1/ бүх төрлийн галт зэвсэг;
- 2/ бүх төрлийн мэс, багаж, зэвсэг; бүх төрлийн сум;
- 3/ агаарын хөлөгт болон зорчигчдод аюул учруулахуйц бүх төрлийн тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэдгээрийн эд анги.

(е) Тусгаарлагдсан агаарын хөлгийн зогсоолыг тодорхой байршилд сонгож, 30 минутын турш тасралтгүй хангах зөөврийн буюу байнгын гэрэлтүүлэгтэй байхаар бэлтгэнэ

139.191 Навигацийн тоноглолыг хамгаалах.

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь нисэх буудлын, цамхагийн нислэгийн удирдагчийн, түүнчлэн навигацийн тоног төхөөрөмжийн харагдац, хэвийн үйл ажиллагаанд саад учруулах аливаа

барилга байгууламж барихыг хориглох бөгөөд цамхагийн нислэгийн удирдагчийн болон навигацийн тоног төхөөрөмжийг эвдлэх, гэмтээх, хулгайлахаас хамгаална.

139.193. Мал, амьтан, шувууны аюулаас сэргийлэх

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь ИНЕГ-ын даргаар хүлээн зөвшөөрөгдсөн “Амьтан, шувууны аюулаас сэргийлэх хөтөлбөр”-тэй байх ба энэ талаар Үйл ажиллагааны заавартаа тусгасан байна:

- 1/ хөтөлбөрийн бүлэг тус бүрээр хэрэгжилтийг хариуцах этгээд, түүний үүрэг;
- 2/ газар эзэмшлийн төлөвлөгөө, шувууны нүүдэл, суурьшлын байршил;
- 3/ улсын, бүсийн, орон нутгийн хөтөлбөрийн хуулбар хувь;
- 4/ хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах эх үүсвэрийн сурвалж;
- 5/ хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд баримтлах журам;
- 6/ сургалт, шалгалтын төлөвлөгөө.

(б) Гэрчилгээ эзэмшигч нь үйл ажиллагааны заавартаа заасны дагуу амьтан, шувуунаас учирч болзошгүй аюулаас урьдчилан сэргийлэх, эрсдлийг багасгах, нэн даруй арилгах арга хэмжээг авах бөгөөд доорх нөхцөл байдал үүссэн үед түүнтэй тэмцэх үйл ажиллагааг эрчимжүүлнэ:

- 1/ агаарын хөлөг сүрэг шувууны довтолгоонд өртсөн;
- 2/ агаарын хөлөг шувуутай мөргөлдсөнөөс гэмтэл үүссэн;
- 3/ агаарын хөлгийн хөдөлгүүрт шувуу орсон;
- 4/ нислэгийн талбай, ойртолт болон хөөрөлтийн бүсэд шувуу байнга, ихээр үзэгдэх болсон.

139.195. Аэродромын байдлын тухай илтгэх, тайлагнах, мэдээлэх

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь аэродромын байдлын тухай мэдээллийг цуглуулах, агаарын тээвэрлэгч, Нисэхийн мэдээллийн үйлчилгээний байгууллагад мэдээлэх, утсан болон радио холбоо, факс гэх мэт арга хэрэгслийг хэрэглэж хэвшсэн байх бөгөөд агаарын тээвэрлэгч болон бусад үйлчлүүлэгчдийг дараах мэдээллээр хангана:

- 1/ хөдөлгөөний бүсэд явагдаж буй барилгын ажил, аэродромын засвар арчлалтын ажлын талаар;
- 2/ гадаргуугийн эвдрэлийн талаар;
- 3/ цас, мөстөлт, ус, хатуурсан, хөлдсөн цасны талаар;
- 4/ хөдөлгөөнт бүс болон аюулгүйн бүсэд гадны биет илэрсэн талаар;
- 5/ гэрэл суултын систем ажиллахгүй байх талаар;
- 6/ шувуу, амьтны аюул хяналтаас гарсан талаар;
- 7/ авран хамгаалах болон галын хангалт хийгдэхгүй талаар;
- 8/ аюулгүй ажиллагаанд харшлах бусад хүчин зүйлүүдийн талаар.

(б) Гэрчилгээ эзэмшигч нь нисэх буудлын нөхцөлийн талаарх мэдээллийг үргэлжилсэн 12 сарын хугацаанд цуглуулж хадгална.

139.197. Ашиглагдаагүй болон барилгын ажил хийгдэж байгаа аэродромын хэсгийг тэмдэглэх

(а) Гэрчилгээ эзэмшигч нь барилгын ажил явагдаж байгаа болон ашиглагдаагүй нислэгийн талбайн хэсгийг тэмдэгжүүлэх бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд гэрэлтүүлнэ. Агаарын хөлгийн хөдөлгөөн, нислэгийн аюулгүй байдалд нөлөөлж болох барилга байгууламж, төхөөрөмжийг тэмдэгжүүлнэ.

Өөрчлөлтийн дугаар: 3

Өөрчлөлт оруулсан огноо: 2010.03.22

Хэвлэсэн огноо:

(б) Шинээр барилгын, засварын ажил эхлэхээс өмнө газар доорх цахилгааны кабель, утас, холбоо мэдээллийн шугам сүлжээг гэмтээхээс урьдчилан сэргийлж зайлшгүй хийгдэх кабелийн хайлт, бусад ажлыг гүйцэтгэх журам боловсруулж мөрдөнө.